

EPERJESI LAPOK

Előfizetési árak:
 Egész évre . . . 12 K.
 Félévre . . . . . 6 K.
 Negyedévre . . . 3 K.
 Hirdetési díj: Egyhasábos
 petitsor egyszeri hirdetésre
 15 l. Közlemények sora 40 l.

POLITIKAI, TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP

Szerkesztőség és
 kiadóhivatal ::
Kósch Árpád
 könyvnyomdája
 Eperjes, Fő-u. 59.
 :: Telefon-szám 16. ::

Az Eperjesi Széchenyi-körnek, az Eperjesi Magyar Védőegyesületnek
 és az Eperjesi Kereskedők Társulatának hivatalos közlönye. □□

Megfordult a szél...

Emlékezzünk a háború elejére. . . Hiszen már egy csomó emlékünkn van, melyek hol fájnak, hol ríkatnak, hol meg az öröm lámpásait gyújtják meg arcunkon.

És amikor vissza-visszaszállunk a multba, eszünkbe jutnak az első menetszázadok. Akkoriban rosszul ment a sorunk és Dimitrijev muzsikjai rohantak Przemysl bástyáira. Mi pedig küldtük a sok katonát, akik együtt sarjadztak, egy földből, egy talajból, s vitték fel karjaik erejét, magyar szívük minden lelkesedését.

Nagy piros-fehér-zöld zászlók nyujtogatták selymüket a fejük felé, sűrű sapkájukról nemzetiszínű pántlika kigyózott. . .

A menetszázadok teli voltak dallal és örömmel, csodaszép magyar katonadalok sítak föl, amikor a vonatra szálltak magyar-zászlósan és pántlikásan. . .

Hej, de sok virág hullott a fejükre, de sok könny csillogott az asszonyszemekben!

A lelkünk ölekezett velük, simogatta lobogójukat, háromszínű magyar szalagjaikat. . .

Aztán más idők jöttek. A hivatalos jelentések dicsekedve emlegették, hogy

megverték az oroszot, megfordult a muzsiktenger árja. . .

Elestek a lengyel várak, kassai honvédek masíroztak Bresztlitovszk utcáin. Megtelt a lelkünk hozsannával, hálaadó imák tömjéne égett a templomokban, a menetszázadok, zászlóaljok pedig mentek, mentek, vonultak.

Eleinte még daloltak, pántlikások voltak, de később már — hiányzott fejük fölött a libbenő magyar zászló. . . és néma lett az ajkuk, a lelkük nem sírt magyar katonanótát.

Mentek nagy hallgatással, keménységgel — kötelességet teljesíteni.

Nem szórt fejükre már virágot az asszonykéz, hiányzott róluk a nemzeti-szín. De meg tudtak halni és verekedni, állani rohamot, tenni rohamot. A hivatalos jelentés gyér szóval sem emlegette őket, *de mi azért tudtuk, hogy elsőik a legelsőik között*, mert láthatatlanul is felettük lobog egy magyar lobogó, amely alatt meghalni könnyebb, álmodni édesebb. . .

Aztán. . . aztán megint magyar katonákról emlékszik meg a hivatalos.

A kaposvári 44., az eperjesi 67. számú gyalogezred hősiessége előtt hajtja meg elismerése lobogóját.

Odalent az utcán újból felsír a mélabús, bánattal teli magyar katonadal. . .

Énekelnek a jó katonák, magyar zászló égő színe lobog a fejük felett, a sapkák telisteli magyar pántlikával. A muzsiktenger árja újra megindult. A magyar katona erős karján törhetik csak meg. Újra megfordult a szél. . .

Szülőkhöz.

A tisztelt szülőkhöz fordulni bizonyára érdekes dolog, valahányszor gyermekekről van szó. Amikor nagy mértékben függ, mert függni kell a szülőknél közreműködésétől, vajjon a tanuló megteszik-e azt, amit az iskola nekik megtenni javasol. Még pedig a vakációban, amikor azok közvetlenül a szülők nevelő hatása alatt állanak. A nagy történelmi idők, amelyekben testünk minden porcikáját megrázó forrongások közepette élünk, a szüntelenül dúló háborúsülte, igazán kínos megélhetési viszonyok kivétel nélkül minden embertől fokozottabb gazdasági tevékenységet és erőfeszítést követelnek meg. Megkövetelik ezt az itthonmaradó ifjúságtól is!

E tanév végén külön miniszteri rendelet utasította az iskolákat, hogy ezek a tanulókkal a nagy szünidőben csoportonként mezőgazdasági munkákat végeztesse tanári felügyelet alatt. Többféle gátló körülmény következtében az iskolának — a nem is oly sokat mondó formalitások mellőzésével: a felügyelet elejtésével — arra kellett szorítkoznia, hogy tanítványainak a

szapora léptei kopogtak a köveken, de egyszer a könyvecske is kopogott, kicsúszott a hóna alól, leesett. Hátrafordult, hogy felemelje s egy férfivel állott szemben, ki készséggel nyújtotta át a leesett könyvet.

Sötét csillogó, fekete szeme volt. Kalapja puha szőrméből, melyet összegöngyöltve tartott a kezében s így láttatni engedé dús fekete haját, mellyel a szél játszadozott.

A lány inkább megbűvölve a mélytűzű szemnek nézésétől, mint megijedve rebegte el a köszönő szócskát. A férfi hazáig kísérte, hol már úgy váltak el, mintha jó ismerősök lennének régtől fogva. A lány bement, de az ablakból addig nézte a férfi karcsú alakját, míg csak el nem tűnt az út kanyarulatánál.

Másnap reggel készakarva-e, vagy véletlenül, de találkoztak a parton, hosszan elbeszélgettek mindenről, az életről, saját magukról is. Az idő telt, észrevétlenül egymáshoz láncolta őket a szívük, az a bolondos emberi szív, mely olyan, mint a tenger, mely csendes, ha nem zavarja semmi, de kitör és háborog, ha fú a szél, a vihar. Egy hónapig tartott ez így, megbeszélve jövő boldogságukat, mennyországot. A férfi válni készült, azt mondta, hogy fókavadászatra megy, két hónapig lesz csak távol, tán addig se. Forró könnyhullatás között búcsúztak el, hogy soha többé viszont ne lássák egymást.

TÁRCA.

Látod, látod kisangyalom . . .

Látod, látod kisangyalom: rossz a világ szája, Mennyi mindent ráfognak a legényre, a lányra. Azért, hogy az arcod nekem szebb az esthajnalnál, Azért, hogy a hangod nekem szebb a madárdalnál, Azért, hogy az angyaloknak Te vagy legszebb mása, Azért, hogy az imádságom neved suttogása, — Azt beszélnek az emberek, Hogy a szívem téged szeret Rózsám!

Látod, látod kisangyalom: rossz a világ szája, Mennyi mindent ráfognak a legényre, a lányra. Azért, hogy a szememnek most bágyadtabb a fénye, Azért, hogy most több sóhajtást szül a szívem mélye, Azért, hogy a hervadt arcom fehérebb a hónál, Azért, hogy most többet sírok a zúgó zápornál, — Azt beszélnek az emberek, Hogy a szived másat szeret Rózsám!

A világnyelv.

(Szín: MÁV. II. oszt.)

Halottak napján, holt éjszakában Futunk ünnepi temetők alján — — Kérdő szemmel mered egymásra Egy magyar fiú és egy német lány.

Nem értik egymás idegen nyelvét, Mulatnak ajkuk megtördelt szaván — És útja végén csókkal válik el A magyar fiú és a német lány.

Kiss Géza.

Amit a hullámok mesélnek.

Nyár volt. Szép, meleg, felhőtlen egü nyár. Angolországban nyaraltam, egy kis tengerparti faluban Windsornak vagy Windsornak hívták, hisz az mindegy, egyre megy.

Kint sétáltam egyszer a parton, a sziklák között, csigákat kerestem, szép, sokalakú tengeri csigákat. De nem találtam s lehet, hogy ez volt az oka, hogy egy puha helyet kerestem s végigdőltem rajta; tőlem alig egy lépésre a hullámok nyaldosták a partot, csillogó fehér cseppekre törve meg egy-egy sziklán. Nézetem, hallgattam, s a hullámok mesélni kezdtek.

Szép volt, fiatal volt. Vasárnaponként eljárt anyjával a templomba imádkozni s nem úgy, mint a többiek, akik csak a férfiak kedvéért jártak oda. Gyöngyházzal díszített imakönyve volt a mindene, a szórakoztatója, az ideálja.

De nem mindig. Nem ám. Vasárnap volt éppen s már mise után, hazafelé ballagtak ket-tecskén, ő s az imádságos könyv, mert anyja, gyengélkedése miatt odahaza maradt. Egyforma

ldó
 elyiség
 1-sejétől
 z.házban.

birtok.
 özőn, valamint
 immer-féle bir-
 szonbérbeadó.
 Weinberger Artúr
 ndnokhoz.

lyok
 n

védekeznünk, mert
 fusz, himlő és egyéb
 fokozottabb erővel lép-
 miért is szükséges,
 a egy megbízható
 en. — A jelenkor
 itlenítőszere a

orm
 csó és eredeti üve-
 gyógyszertárban és
 isa Löffler, Vertun,
 k vizsgálatai szerint
 az összes orvosok
 e, antiszeptikus kö-
 ganatokra), kéz- és
 hártására stb. min-

ORM-
 PAN
 n, lysoformot tar-
 sús. Alkalmazható
 csecsemőknél is;
 osszá teszi a bőrt.
 en kizárólag ezen
 ára 2 K.

ENTA-
 ORM
 szájvíz. Szájbúzt
 nt és a fogakat
 vábbá orvosi uta-
 gébántalmaknál és
 Néhány csepp ele-

2 korona. ●
 nények kaphatók
 rogeriában. Kivá-
 bérmentve meg-
 ertőtlenítés című

MURÁNYI
 Újpesten.

legmelegebben szívére kötötte a földmunkálatok kedvteléses és buzgó végzését szülőik, egyéb hozzátartozóik és ismerőseik kerti és mezei gazdálkodásában. Ennek ellenében kissé bántó érzéssel hozzuk fel, hogy városunkban, bár kisebb mértékben, ám mégis számottevő módon nem valósulhat meg, ami pl. intézményesen megvalósult a fővárosban, ahol egyik közelebb elmúlt tanévben 28 iskolának körülbelül 1300 tanulója, 164 tanerő ellenőrzése mellett, 123 hold földet művelt meg konyhakerti célokra. Szinte irigy szemmel olvassuk a közoktatásügyi bizottságnak jelentését, hogy a növendékek igen komoly munkát végeztek és olyan eredményt értek el, amely a legvérmesebb várakozást is felülmuta. Mennyire örülnénk, ha ilyen rendkívül épületes példa útján minden iskola részére, a mai nehéz idők ilyenmű sürgős és nagyhorderejű követelményeinek harci riadója rázná fel a még alvó tanári és szülői lelkeket!... Minthogy városunkban az iskolák ilyen foglalkozásokra nincsenek annyira berendezkedve (ám megtörténhetik esetleg az is, hogy a berendezkedések számos retortáján maga a legfőbb lényeg: a megfelelő munkakifejtés bukkik meg) s mivel a szülőknek, illetőleg minden termelőnek közvetlen, kézzelfogható, értékesíthető hasznát jelent az, ha ifjainkat ilyen munkákra fogjuk, azért kiki saját érdekében cselekszik, amidőn kapát és egyéb szerszámot nyom gyermekének, illetőleg bármely felhasználható gyermeknek kezébe. Megvallom, magamnak is jól esett látnom most a vakációban néhány gimnázista tanítványunkat, amint mezőtáblát a kertben, réten és szántóföldön különféle gazdasági munkát, még pedig örömmel és lelkesen végeztek. Volt rá eset, hogy egy tanuló a hátán egy csomó rőzsét cipelt az erdőből egy szegényebb család részére!... Egyenesen a szülőknek tulajdonítottam gyermekeiknek eme példás felbuzdulását, akik megértették a miniszteri utasításnak és az iskola sarkalásának intencióját! Azt hiszem, sok mélyebben belátó embernek telhetnének benne kedve, ha a megcsontosodott balhiedelem, hogy az ilyen testi munka lealacsonyítja az embert s úri mivoltunkkal épenséggel nem fér meg, végkép eltűnnék tehetősebb családjaink hiú illúziókkal teleszórt képzelődéséből is s hajlékukba helyette annak fokozott megbecsülése és gyermekeikkel való megkedveltetése köszöntene be.

Fürge kis vitorlás szeli a tenger hullámain, a legények serényen dolgoznak, feszítik, erősítik a duzzadó vitorlákat. A feketehajú, fekete szemű férfi a parancsnoki hídon áll, kezében látszó, mellyel folyton a tovatűnő partot figyeli. Talán a lányért? Oh nem, egészen más okból.

A part végkép eltűnt már, csak a kék ég ölelkezik a vízzel köröskörül. A férfi most elhagyja eddigi helyét s különös hangú parancsszókat osztogat embereinek, melyeket azok szó nélkül teljesítenek.

Lassanként megváltozik a hajó képe. Itt fegyvereket raknak sorba, amott hosszú tengerész-késeket élesítenek, a hajó orrán pedig egy kis kéziágyút töltenek szapora gyorsasággal. A férfi előszedi revolvereit, óvatosan nézegeti s töltögeti őket, egyenként eresztgetve bele a gyilkos ólom-golyócskákat. Munkáját elvégezve, körüljárja a hajót, megnézvén jól a homokkal töltött zsákokat, meg vannak-e tömve, nem lyukasak-e?

Most éles fütty hangzik felülről, a jeladó matróz hajót vett észre. A tartalék vitorlák is felrepülnek, a hajó irányt változtat s féloldalt

Nem győzzük ugyanis eléggé hangsúlyozni, hogy az iskolának úgy, mint a szülői háznak, a jelen háborúból folyó — föltétlenül helyesebb, egészségesebb életfelfogásokat is kipattantani hivatott — tanulságok hatása alatt egyre jobban kell ébrednie annak tudatára, hogy a most túltengő *«agysejtkultúra»*-val szemben nagy, sőt nagyobb fontosságot kell tulajdonítanunk a tenni, cselekedni, munkálkodni kész *«akaratkultúra»*-nak! Ez utóbbit pedig éppen mezőgazdasági irányban — szőrszálhasogatóbb ökonomiai ismeretek belekeverése nélkül is — példájával, közvetlen irányításával a szülő ház hathatósabban eszközölheti, mint maga az iskola; amely kész-örömet hajlandó elismeréssel adózni a szülői ház e téren elérendő eredményeinek. Foglalkoztassuk még gyermekeinket gyógynövények gyűjtésével is — katonáink részére! Szóval a lét komoly problémáit latolgatva tanítsuk meg gyermekeinket, hogy a létharcot testi fáradozással mint kell megvívni az iskola falain kívüli is! Ifjúságunk fogékony reá és örömet megtanulja!

Dr. Janicssek József.

Ágoston Károly alapítványa.

Az Angolkisasszonyok főtisztelendő főnöknője igen szép cikkben méltatta az EPERJESI LAPOK-nak mult számában Ágoston Károlynak a *«Sancta Maria»*-intézetben tett nevelési alapítványát. Erre a cikkre szeretnénk néhány szóval reflektálni. A nevelési alapítvány ügye alkalmas ad nekünk, hogy régi kötelezettségünket rójuk le közönségünk előtt, hogy megemlékezzünk az alapítónak egyéniségéről, közérdekű működéséről, amely igazán réges-régen megérdemelte már, hogy a nyilvánosság is foglalkozzék vele.

Ne méltóztassanak félreérteni, nem az alapító érdekéről van szó, de a társadaloméról. *«Exempla trahunt»* mondja a latin közmondás. A léhaság ideje lejárt, a világháború rettenetes nagy feladatok elé állította a magyar társadalmat, amelyeket csak akkor tud majd elvégezni, ha mindenki teljesíti kötelességét, ha mindenki hasznos *«szellemi munkát»* tud és akar majd végezni, ha mindenki szeretetének egész melegét viszi majd bele a közügyek intézésébe, — ha a tisztviselők nemcsak az úgynevezett hivatalos kötelességtudást, de annál végtelenül magasabb fogalmat tekintenek

fordul, egyenesen az idegen hajónak. A távolság csökken, kis hajócska az idegen, nyugalom s alig egy két ember látszik a fedélzetén. A fekete férfi nézi-nézi, majd hirtelen hátrakiabál valamit, mire fölrepülnek magasra a fekete zászlócskák, halálfejjel a közepükben. Igen, kalóz volt a feketeszemű, feketehajú férfi.

A kis vitorlás menekülni próbál, de hiába, ez utólról őt, magához kapcsolja erős vaskampókkal s a fürge kalózok mintegy átrepülnek a meghódítottnak vélt fedélzetre. Elöl felhúzott kakasú pisztollyal ő, a fekete férfi. Vad elszántság ég tüzes szemében, mely kivillog a fekete selyem álarc alól.

Ím fordul a kocka. Ez egyszer póruljártak ők, a fekete férfi és emberei. Kis hajó volt ugyan, de erős, izmos katonákkal megrakva, alig egy kis kezitusa után lefegyverezték s megkötözték az összes tengeri hiénákat. Hamar végeztek velük, tengeri törvény gyors ítélőszéke szerint. Utolsóinak marad a fekete férfi, a vezér. Egy sortűz s ő is hangtalanul rogy társai mellé.

*

zsinórmértékül, az effektív, a működő, a dolgozó hazaszeretetet s ha a társadalom segédcsoportjai, a magánemberek is megteszik mindazt, amit a nagy munka ismét tőlük kíván. Tűnjenek el a nagyhangú, az embertársaikat szapuló, rémhíreket terjesztő kávéházi politikusok s jöjjenek helyükbe az Ágoston Károlyok.

Ágoston Károly az ú. n. elvi emberek egyik típusa, akiknek cselekvéseit magasabb érdekek, fensőbb eszmekörök vezetik életük minden közérdekű vonatkozásában. Nem külső látszatra, hanem belső szükségességből dolgoznak, nem azért, hogy a saját híruk, befolyásuk, tekintélyük növekedjék, de azért, mert belső ösztön vezeti őket arra, hogy cselekedjenek, javítsanak, nyessessenek s a társadalmat, amelyben élnek, előrehozzák. Azoknak a csendes agitátoroknak egyike ő, amilyenek hála Istennek sokan vannak Magyarországon, s akik az életet nem a hasznáért, de valósággal mint l'art pour l'art-ot tekintik, s nem a tetteik külső eredményét, de belső értékét tartják fontosnak. Akik nem csoportosítják a semmittevést úgy, hogy az nagy munkának lássék, de akik tényleg dolgoznak, még ha az eredmény nem látszik is. Fő, hogy tényleg meglegyen s keveset törődnek azzal, ha a sikert aztán más aratja le.

Ágoston Károly szép részletmunkát végez immár több évtizede társadalmunk majd minden egyesületében, újságaiban, közéletében, eltekintve azoktól az országos vonatkozású eszméktől, amelyeket főleg a napilapokban az idők folyamán ő pendített meg először. Miután világot látott s amellet nagy tudású ember, ez a két tulajdonság lehetővé teszi nála, hogy mindazt, amit tapasztalt, magában feldolgozza s társadalmunk javára fordítsa.

Ennek a szép, hasznos, derék életnek tette föl most a koronáját a maga tizenhatezer, vagy helyesebben 24—25 ezer koronás alapítványával, mert hiszen imakönyve — melynek jövedelme az alapítvány kiegészítésül szolgál — egész Magyarországon el van terjedve s annak bevétele az idők folyamán előreláthatólag lehetségessé teszi, hogy nem egy, de két alapítványi hely nyiljék meg majd a *«Sancta Maria»*-ban.

Reméljük, a szép példa vonzani is fog s társadalmunk vagyonos, független tagjai nagy számban tesznek majd alapítványokat annyi bajjal küzdő középosztályunk ifjúságának nevelésére.

r-y-z.

Elmult egy hónap, el kettő, félév s egy év, a lány hiába várja őt, pedig mindennap várja a tengerparton s kezeit összetéve rebegi: *«de szabadítsd meg a gonosztól»*.

Viharos, sötét éjszaka, a lány újból várja s újból hiába. Az erős szél széjjelbontotta hosszú haját s lengeti, lobogtatja. Hallgatódzik s a szemét majd kinézi, nem lát-e megvillanni egy hajólámpást vagy egy ágyúörgést, mely segélyért esdekel?! De nem, csak a hullám robaja hangzik s a villám fénye látszik a koromsötét éjszakában.

Közelebb megy a tengerhez, már a lábáig érnek a dühös, nyaldosó hullámok, melyek mintha hívnák, csalogatnák őt, s a lány nem sokáig kéretti magát, egy csobbanás, egy erősebb hullám és — és épp arról a helyről, ahol most te pihensz — mesélte a tenger.

*

Lehet, hogy így van, lehet, hogy így volt, de én még aznap elhagytam a kis falut, melyet Windsonnak vagy Windsornak hívnak, hisz az mindegy, az egyre megy. X.

**FÜSZERÁRÚK, CSEMEGÉK, CUKOR-
KÁK □ □ LEGJOBB MINŐSÉGBEN**

KLEIN JENÓNÉL

Házinyúltenyésztési tanácsok.

A tenyészketrec, melyben az anyákat külön-külön helyezük el, legyen 60 cm. széles, 60 cm. magas és 80 cm. hosszú, könnyen tisztítható, amit azáltal érhetünk el, hogy az ajtót legalább 50 cm. szélesre készítjük, hogy egy ember belenyulhasson. Ajánlatos a ketreceket vagy a szabadban felállítani vagy úgy készíteni, hogy azok a szabadban felállíthatók legyenek, mert ma már nem hiszem, hogy akadna a tenyésztők közül bárki is, aki a szabadban felállított ketrecrendszerrel való tenyésztés előnyeit be ne látná s el ne ismerné azt, hogy ennél eredményesebb tenyésztési mód nincs. Igaz ugyan, hogy zivataros, esős, havas és zimankós időben bizony kissé kellemetlen a takarmányozás és gondozás, de ez ellen a ketrecek fölötti megfelelő széles tetővel eléggé védekezhetünk. Nyulaink egészségükkel, szőrméjükkel, szaporaságukkal és edzettségükkel mindenképpen kárpótlást nyújtanak. Helyezzük el tehát a ketreceket a szabadban, ez a városi tenyésztőknél ugyan nagyobb nehézségekbe ütközik, mint falusi tenyésztőknél, növendék-állatainkat azonban minden körülmények között ilyen helyen tartsuk. Akár a szabadban, akár fedett helyiségben helyezük el nyulainkat, a ketrecek almozásáról hetenkint kell gondoskodnunk. A legjobb alom a szalma, de alomnak jó a száraz lomb és a fűrészporsó is. Én az utóbbit elsőrangú alomnak tartom, mert a vizeletet, ami a ketrecből valamely oknál fogva nem távolodik el, főlészívja s mindjárt szagtalanítja is a ketreccet.

Ha a ketrecek már készen vannak, beszerezhetjük a tenésznnyulakat. Legalább 3 nyulat (1 bak, 2 nőstény) a legelterjedtebb fajtából, a belga óriásból vásároljunk, s a fent leirt ketrecekbe helyezük el őket. Kaphatók állattelepemen, Eperjesen.

Mikor az első fiókák elválasztására kerül a sor, készítsünk még néhány ládát, ezeket is elől ajtóval és dróthálóval látjuk el s elhelyezzük benne a fiókákat. Erősebben tápláljuk őket és választás után 2—3 hónapra, vagyis 4—5-hónapos korukban kitűnő pecsenye vagy pörkölt gyanánt kerülhetnek az asztalra, helyet engedve ketrecükben az újonnan elválasztottaknak. Tehát kevés kiadással vagy legalább is minden érezhető nagyobb kiadás nélkül, ha valamely családnak van 1 bak és 2 anyanyula, évenként és anyánként 5—6-szori fiaztatással, ellésenként 5—6 fiókát számítva, igen szépen fel tudunk nevelni évenként 60—70 darab nyulat és amellet, hogy ápolásuk csak annyi gondozást igényel, amit a család legöregebb vagy legifjabb tagjai is nemcsak könnyen, de kedvvel is végezhetnek, mert hiszen e szelíd állatokkal öröm foglalkozni, nemcsak jó és ízletes, de igazán olcsó húshoz juthatunk. Ha pedig még tekintetbe vesszük, hogy az évi szaporulatból néhány darabot, a legszebb példányokat tenésznanyagként csak 10—20 koronájával értékesíthetjük, ezzel a bevétellel aztán az egész évi készpénzkiadás megtérülhet, nem érdemes-e e hasznos állatok tenyésztésére, különösen a szegény embereknek, egy kevés költséget és fáradságot áldozni?

A legfontosabb követelmény, hogy az anyák és az azokhoz szükséges fedező bakok külön-külön rekeszekben vagy ládáknak egyenként tartassanak, az anyák kéthavonként párosítsanak s így kéthavonként fognak elleni a ketrecekben. Ott a fiakat 6 hetes korig nevelik, amelyeket e korban külön nagy ólba, szabadban felállított ketrecekbe helyezük el, négy-hónapos korban nem szerint válasszuk szét s ezen időtől fogva 2—3, sőt 4 drb nőstény vagy hím együtt helyezhető el és tartható egy-egy ketrecben addig, míg tenyésztésre be nem soroztatnak vagy másképp nem értékesíthetők. És

így megy ez tovább ivadékról-ivadékra és évről-évre. Ez a legjobb mód a szaporulatok gyors elérésére.

A nyúlfiak elválasztásánál, vagyis, ha az anyatejjel való táplálkozásról más takarmányfélére térünk át, elsősorban arra kell törekednünk, hogy az állatok fejlődésében visszaesés ne következék be, ellenkezőleg igyekezzünk arra, hogy az elválasztást követő időszakban a nyúlfiak növekedjenek. Ügyeljünk arra, hogy egyik takarmánynemről a másikra való átmenetel túlgyorsan meg ne történjen, azonkívül az elválasztást követő időben a fiatal nyulak erőteljesen etetendők, ezáltal azok későbbi fejlődésére jó befolyást gyakorolhatunk. Növendék-állatok oly takarmánnyal etetendők, melyek méz- és foszforsavat tartalmaznak, különben a csontváz nem lesz elég erős és szilárd, sőt a végtagokban bénulások is mutatkozhatnak. A ketrecek állandóan tisztán kell tartani, a ketrecfalak mésztejjel, melyhez kreolint vegyíthetünk, meszelendők. Nőstény nyulak, melyek ivadékaikat elpusztították, újból fedezetendők, de ha ismételen rossz anyáknak bizonyultak, konyhára adandók. A takarmányozásra nézve általános tétel az, hogy a házinyulak naponta kétszer: reggel és délután 5 órakor kell takarmánnyal ellátni, mely nyáron részben zöld fű, falomb, kerti hulladékokból álljon, de emellett kapjanak kevés réti- vagy lucernaszenát és a fias anyák és bakok 1—1 marék zabot is. Téli időszakban ezen ellátásban a zöldség helyett nyers takarmányrépát, burgonyát vagy csicsókát adunk a házinyulaknak; kitűnő takarmány a főtt burgonya korpával összetörve és langyosan adagolva. Megjegyzem, hogy a házinyúl megeszik minden konyhai hulladékot, ami nem húsféle s így e konyhai hulladékot különösen a szoptatónyulak közt kell szétszítani vagy a levágásra szemeltekkel feletetni, mert ez igen jó takarmány, ettől ugyanis igen hamar húsosodnak és az anyáknak sok tejük van.

Ami a takarmányadagolás mennyiségét illeti, az a nyúlfiata nagyságától függ s ezt a tenyésztő néhány napi megfigyelés után kiszámíthatja, de csak annyit adjon minden takarmányfélésegből egy-egy házinyúl elé, amennyit az egyik takarmányozástól a másikig elfogyaszt. Mert a túlsok takarmánnyal való pocskékolás pénzbe kerül és piszkítja a ketreccet.

A házinyulak már 8-hónapos korukban ivarérettek és minden két hóban párosíthatók. A párosítás úgy történik, hogy a nőstény nyulakat egyenként odatesszük a bakhoz egy két órára és ha látjuk, hogy a befedezés megtörtént, feljegyezzük a napot az illető anyanyúl ketrecére, az ivadékok pontosan 30 nap múlva megérkeznek. Az ellés előtt az anyákat nem szabad más ketrecekbe áthelyezni, mert megesik, hogy az új helyen szétrágnak a fiókáikat. A szoptatás 6 hétig tarthat, tovább nem szükséges, mert a 3-hetes nyúlfi már az anyával eszik magától, nem szükséges azt tanítani vagy szoktatni. A házinyúl-gerezna csak a teljesen kifejlődött, tehát a 8 hónapot betöltött nyúlról bir oly értékkel, amelyért a rendes piaci ár kérhető. Jó a nyári szőrme is, de jobb a november—január havi gerezna, melynek szőre nem hull és tömött. A gereznákat az állatról óvatosan kell lehúzni, deszkára kifeszítve megszáritani s azután óvni a molytól és gyűjteni. A házinyúl-gereznákat megveszi vagy kidolgozza Dán Testvérek szűcs cég Budapesten, V., Dorottya-utca 5.

Eperjes.

Hreblay Emil.

Bujanovics Gyula főispánunk minden hétfőn d. e. 10—12 óra között fogad magánfeleket kihallgatáson.

□□□

HIREK.

Vöröskereszt napja.

Csütörtökön délelőtt Eperjes főutcáján a járókelők elé vöröskeresztes urnák színesedtek és perselyek csörrentek. Bujanovics Gyuláné főispánné kezdeményezéséből lekes úriasszonyok és úrileányok gyűjtést rendeztek a Vöröskereszt javára. Az urnába épügy, mint a virágot áruló leányok perselyébe sűrűn hullottak a bankók s a váltópénz, ami annak bizonyossága, hogy városunk társadalmá illő rokonérzést tanúsít a Vöröskereszt iránt, hiszen alig van család, melynek egy-egy tagja ne szorult volna ennek az intézménynek a segítségére.

Az öt urna gyűjtése 1921 kor. 09 fillért eredményezett, beleszámítva dr. Rosenberg Teofilné külön 60 koronát kitevő gyűjtését.

A törvényszék előtti urna gyűjtése, melynél Bánó Aladárné, br. Ghillány Lászlóné, Glasner Mórné és Görgey Ernóné ültek, 721 kor. 41 fill.

A városház előtti urna gyűjtése, Both Tamásné és dr. Holénia Gyuláné urnája: 424 kor. 57 fillért.

A Fekete sas-szálló előtti urnánál Molitorisz Istvánné és Schönwiesner Jánosné 242 kor. 81 fillért gyűjtöttek.

A Gubescó-cukrászda előtti urna 239 kor. 52 fillért hozott a Vöröskeresztnak. Ennél dr. Csátary Ágostonné, Kirchmayer Vilmosné és Köszegehy Józsefné serénykedtek.

A Berger-kávéház előtti urna, melybe Illykóvits Istvánné és Martényi Ferencné kérésére hullott az obulus, 232 kor. 78 fillérrel zárult.

A bájos virágárús-leányok gyűjtése természetesen az urnák gyűjtését erősen szaporította. Virágot árúsítottak: Bánó nővérek, Both Etus, Csátary nővérek, Divald Zsófi, Fűzy Márta, Gerbery nővérek, Habel Erna, Illkóvics Magda, Keczer Duci, Kirchmayer Edit, Korotnokyi Marcsika, Lukovich Emmi, Magyar Kató, Martényi Gabi, Meliőrisz Mary, Müller Lilly, Oszvald Klára, Pazár Mici, Piller nővérek, Rosenberg Márta, Roskoványi Elly, Slajchó Melánia, Semsey Ilonka, Szántó nővérek, Szepesházy nővérek, Szmandray Emmi, Wächter Elza.

Mínt hogy a gyűjtés országos jellegű volt, az egybegyűlt 1931 kor. 09 fillért a központba küldötték.

Both Tamásné és Roskoványi Elly a délután folyamán külön gyűjtést rendeztek a helybeli Vöröskereszt-kórház javára. Az ő gyűjtésük eredménye 183 koronát tett ki.

A csütörtöki jótékony célú gyűjtés eredménye városunkban 2104 kor. 09 fillért tesz ki. Oly szép eredmény, amellyel csak a gyűjtő hölgyek szépsége és lelkesedése versenyezhet.

Külön elismerő-sort kell szentelnünk dr. Holénia Gyula főorvos fáradhatlan szorgoskodásának.

SÁROS FÖLDJE 1914—1915.

címen már kikerült a sajtóból lapunk felelős szerkesztőjének, *Dvortsák Győző*-nek tollából a sárosi orosz betörés története a vármegye etnografiai s topografiai ismertetésével könyvalakban, egy térképmelléklettel, amely az oroszok által megszállott községeket külön tünteti fel. Ára 1 kor. 80 fill., vidékre küldve 1 kor. 90 fillér, melybe a portó is bele van számítva. Kapható: Kósch Árpád papír- s írószerkereskedésében és a Stehr-féle könyvkereskedésben.

Az első közös ünnep. Június 29-ikén, Péter és Pál napján, az első ünnepen, melyet a naptáregyesítés folytán a görög szert. katolikusok a latin katolikusokkal együtt ünnepeltek — az eperjesi katedrálisban az ünnepi nagymiséén dr. Novák István püspök pontifikált fényes papi segédlettel.

Szinyei Merse Pál festőművészt a kormány az Erzsébet királyné emlékének törvénybeiktatásáról szóló 1898. évi XXX. t.-c. értelmében alakítandó országos bizottság tagjává kinevezte.

Téglás Károly min. tanácsos meghalt. Hosszas szenvedés után június 30-ikán Budapesten meghalt Téglás Károly földmív. miniszteri tanácsos. Az erdészeti osztálynak volt a vezetője és az újraépülő kárpáti falvak munkálatainak vezetésével őt bízta meg a kormány. Az építkezés alapjait az ő tervei szerint készítették, az első időkben sokat utazott Sárosban, hogy személyesen intézkedhessék, de nemsokára betegágyának dőlt. Ischiás gyötörte, míg végre a halál megváltotta szenvedéseitől.

Kitüntetések. *Soltész* Imre csendőrszázados, szárnyparancsnok, a hadiékítményes III. o. katonai érdemkereszt és signum laudis tulajdonosa, a katonai egészségügy terén háborúban szerzett kiváló érdemei elismerésül a Vöröskereszt II. osztályú hadiékítményes díszjelvényét kapta. A kitüntetés, mely társadalmuk rendkívül szimpatikus tagját érte, egész társadalmunkban kellemes visszhangra talált.

Germán János és hasonló nevű unokatestvére, a 32. vadászszázalaj hadapródjai a legutóbbi harcokban tanúsított vitéz maguktartásáért a II. oszt. vitézségi éremmel lettek kitüntetve.

Kinevezés. Az igazságügyminiszter dr. *Goócs* Lajost, az eperjesi kir. törvényszék joggyakornokát a homonnai kir. járásbíróvához jegyzővé nevezte ki.

Házasság. *Várady-Szokmáry* Idát, *Várady-Szokmáry* Adorján lucivnai földbirtokos leányát június 24-ikén vezette oltárhoz *Platthy* Gyula lipótmegyei aljegyző. Az egyházi szertartást *Geduly* Henrik ev. püspök tartotta.

Hadi érettségi az eperjesi kir. kath. főgimnáziumban. Június hó 24-ikén 14 katonai ifjú nyert érettségi bizonyítványt, ketten köztük jelesen, 4 jól, a többi egyszerűen éret.

Ragályterjesztők. Köztudomású tény, hogy városunkban ez évben különös mérvben pusztít a gyermekek között a ragályos betegség, főleg a vörheny és pedig, tegyük hozzá, nagy mortalitással. Hiszen június hó 16—30-ika között vörhenyben 7 gyermek halt meg Eperjesen. S ennek dacára akadnak nadrágos családapák, akik — annak ellenére, hogy gyermekeik vörhenyben betegen fekszenek — eljárnak a kávéházba s *terjesztik a ragályt*. Felhívjuk *rendőrségünk* figyelmét erre a körülményre. Egyedül az ő erélyes intézkedése vethet gátat a ragály ily módon való terjesztésének.

Virágkedvelők figyelmébe ajánljuk, hogy most ibolyaszínű kúszórózsza teljes virágzásban látható *Maucs* Kálmán udvarán, Kossuth Lajos-utca 30. sz. alatt. Nevezett irodájában, Szabeni-út 2. sz., gyümölcsfák, rózsák és egyéb növények őszi és tavaszi ültetésre már most rendelhetők.

Halálozás. Özv. *Mihalik* Adolfné sz. Zányi Mária, életének 84-ik évében, június 22-én Pécs-útfalun meghalt. Temetése a róm. kath. egyház szertartása szerint nagy részvétellel ment végbe.

Takács István tisztartó, br. *Ghillány* Imre földmívelésügyi miniszter kelebéri uradalmának gazdasági felügyelője az elmúlt napokban Kelembéren meghalt.

A hősök emlékére a következő adományok érkeztek:

Martényi Andor, Bányavölgy	K.	2—
Papp László, Felsővízköz	"	2—
Hrumeczky Dezső, Felsővízköz	"	1—
Szepsesházy Imre, Felsővízköz	"	1—
N. N., Felsővízköz	"	2—
N. N., Eperjes	"	2—

Összesen: K. 10—

Eddigi gyűjtésünk: " 13,060:04

Főösszeg: K. 13,070:04

Vakok támogatása. A Vakok Eperjesi Intézetének jóltevői ez alkalommal is siettek az intézetnek segítségére jönni, hogy a nagy drágaságot az intézetnek némileg elviselhetőbbé tegyék. Adakoztak: dr. Böhm Aladár 30 koronát, Bielek László 20, dr. Sonnenschein Simon 10, dr. Mosánszky Titusz 6 kor. és Pálesch Árpádné fehérneműt, kalapot, 6 nyakkendőt és 5 koronát. A vak növendékek, valamint az intézet igazgató-sága a szíves adományokért hálás köszönetüket fejezik ki.

Egy 67-es szakaszvezető levele. Az orosz hadijelentések, de még inkább a megriadt magyar civil-Brussilovok rémesen sivitják mostanában, hogy ebből a magyar ezredből csak 2 tiszt meg 3 pucser, amabból csak másfél baka, azok is csak két karral, maradt életben. Oly retentő hatást ért volna el az orosz pergőtűz. Erre gyönyörű válasz egyik Kassára való, feltétlenül őszinte és szavahihető eperjesi 67. gyalogezredbeli szakaszvezetőnek a harctéren, június 19-ikén kelt s tegnap érkezett levele. Levelében ezeket is írja: «... Hála Istennek, egészséges vagyok. A betegségem elmúlt, még pedig azért, mert az oroszok megbolondultak. Éppen pünkösöd vasárnapján. Akkor kezdtek hozzá. Éjjel 12 órakor el is kellett mennünk. Nem messzire, csak vagy 5 kilométerre. Na de ami ott végbe ment, hát azt nem lehet leírni. Jött vagy nyolcezernyolcszáz srápnél, gránáttal vegyesen. De ez nem az egész frontra, hanem a mi két századunkra hullott. Azonban, hála a jó Istennek, halott nem volt, csak egy és két sebesült a mi századunknál. A másiknál szinte így volt. Szóval tényleg egy ember maradt a századból. De halva. A többi még él és írja haza a tábori leveleket.» ... Így fest tehát az orosz pergőtűz, tisztelt vészszírály urak!

Steckenpferd-liliomtejszappan

Bergmann & Co. cégtől Tetschen a/Elbe

egyre nagyobb kedveltségnek és elterjedtségnek örvendő szeplőellen való elismert hatásánál fogva a bőr és szépség gondozásában való fölülmulhatatlanságáért. Ezernyi elismerőlevél! Sok legnagyobb kitüntetés! Bevásárlásnál óvatosság! Ugyeljen nyomtatékosan a Steckenpferd védőjegyre és a cég helyes nevére! Darabja 1 K 50 f-ért kapható gyógyszerárterekben, drogériákban, illatszertüzletekben stb. Hasonlóképpen kitérő Bergmann Manera liliomkrémje (80 fillér egy tubus). Kitérő szer női kezek gondozására.

Egyszerűsítés a takarékbetéti üzlet terén. Az év két felének határnapjain, január és július első napján százával lepik el a betevők a takarékpénztárakat, hogy kamataikat tőkésítsék, illetve a betéti könyvecskébe bevezessék. Miután a betevők zöme nem veszi fel a kamatokat, hanem azokat újra a tőkéhez csatolja, az ügy sürgős elintézésének szüksége nem forog fenn. Az osztrák pénzüzetek körleveleket bocsátottak ki és falragaszokkal kérik a közönséget, hogy tekintettel a nagytömegű bevonultakra, ezt a műveletet ne az első napokban intézze el a betevő közönség. Ennek a halasztásnak a meghonosítása igen helyes, mivel jan. 2-ikán és július első két napjában — különösen a háború kitérőse óta beállott személyzeti létszámcsökkenések miatt — néha órákat kénytelen várakozni a nagy intézetek pénztártermeiben a közönség.

Könyv- és kóta-ujdonások, művészi képeslevelezőlapok, divatos levélpapírok *Molnár Jenőnél* Eperjesen kaphatók.

Kabaré. Július 3-ikán és 4-ikén (hétfőn és kedden) d. u. 6 és 9 órai kezdettel *Sajó* Géza és *Boross* Géza művészársulata az *Olympiában* kabarét rendez. Vidor Feri cselédnótái, *Sajó*—*Boross* duettjei, *Homoky* Paula, *Herczeg* Jenő és *Czeglédy* Gyula zeneszerző fellépte bizonyosan nagy közönséget fognak vonzani. Mindkét napon új műsor! Helyárak: páholy 8 kor., páholy-pótszék 2 kor., erkélypáholy 6 kor., erkélypáholy-pótszék 1 kor. 50 fill., I. hely 2 kor. 50 fill., II. hely 1 kor. 50 fill., erkély I—II. sor 80 fill., a többi 60 fillér. Jegyelővétel vasárnap és az előadási napokon d. e. 10—12-ig és d. u. 3 órától az *Olympa* pénztárában.

Használt, jó állapotban levő írógépet megvételre keresnek. :::

Cím a kiadóhivatalban.

Üzleti iratok és nyomtatványok külföldre való kivitele. A keresk. miniszter leirata alapján közli a kassai keresk. és iparkamara, hogy a hadsereg főparancsnokság hozzájárulásával a Magyarországból és Ausztriából külföldre történő utazások alkalmával az iratok és nyomtatványok kivitelének tilalma alól kivételnek azok az iratok és nyomtatványok stb., amelyek az erre feljogosított katonai hatóságok által hivatalosan lepecsételtetnek. Ez az intézkedés lehetővé teszi a hazai közgazdaság és ipar érdekében utazó egyéneknek, hogy a szükséges segédesszkeiket (számítások, árjegyzékek, ajánlatok, tervek stb.) magukkal vihessék. Az iratok hivatalos lezárásának vizsgálatára a következők vannak feljogosítva, és pedig: Magyarországból és Ausztriából való külföldi utazásoknál a cs. és kir. hadügyminisztérium osztályai, a katonai parancsnokságok és az általuk kijelölt állomásparancsnokságok, a pólai hadikikötőparancsnokság és az erődparancsnokságok. Magyarországra és Ausztriába külföldről utazóknál a cs. és kir. diplomáciai képviselők és a tényleges konzulátusok.

A «**Vasárnapi Ujság**» június 25-iki száma számos érdekes képet közöl azokról a harcterekről, amelyeken most nagy harcaink folynak: az orosz és az olasz harcterről. Különleges érdekességek az orosz csapatok Marseillebe érkezéséről és Juansikkájról szóló képek, *Juszkó* Béla festőművésztünk folytatja «A hadi piktor naplója», amelyben pompás képeket rajzolt. Szépirodalmi olvasmányok: *Havas* Alisz és *Walter Bloem* regénye, *Szóllósi* Zsigmond tárcája stb. Egyéb közlemények: *Moltke* vezérezredes arcképe és nekrológja s a rendes heti rovatok: a háború napjai, Irodalom és művészet, Sakkjáték, Halálozás stb. A **VASÁRNAPI UJSÁG** előfizetési ára negyedévre 5 kor., **VILÁGKRÓINKÁ**-val együtt 6 kor. Megrendelhető a **VASÁRNAPI UJSÁG** kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4.) Ugyanitt megrendelhető a **KÉPES NÉPLAP**, a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félre 2 kor. 40 fill.

Használjunk posta hadisegély-bélyeget!

NESTLÉ-FÉLE GYERMEKLISZT

csecsemők gyermekek és lábadozók legjobb tápláléka gyomor-és bélbetegségek után. Mindenkor kapható.

Próbadozot és tanulságos orvosi könyvecskét a gyermeknevelésről teljesen díjtanulni küld a Nestlé-féle gyermekliszt társaság, Wien I., Biberstrasse 3/U.

MAGYAR KISDEDNEVELÉS ÉS NÉPOKTATÁS

SZERKESZTIK:
REMEINYIK LAJOS ÉS
WICK GYULA.

A lap szellemi részére
vonatkozó közlemények
Flórián-utca 4. szám alá
küldendők.

KIADÓHIVATAL:
KÖSCH ÁRPÁD könyv-
nyomtató-intézete.

Előfizetési pénzek — isko-
lák és tanítók részére az
Eperjesi Lapokkal együtt
egész évre 7 korona — ide
küldendők.

**A SÁROSVÁRMEGYEI NÉPOKTATÁSI
INTÉZETEK HIVATALOS KÖZLÖNYE.**

.... Az Eperjesi Lapok kéthetenként megjelenő melléklete. ....

Napló. Egy sárosmezei tanítónő feljegyzései az orosz betörés idejéből :: 10.

Mikor jóllakott a két orosz, megnyugtattak, hogy nyugodtan lefeküdhettek, mert ők egész éjjel őr állanak az iskola körül. Gyanakodólag fogadtuk a megnyugtató szöveget, attól féltünk, hogy a kimerültségtől bekövetkező mély alvásunkat rablásra használják ki. Mint az előző éjszakákon, úgy most is felöltözve vártuk az eseményeket. Annyi történt, hogy egész éjjel nehéz lépések zavarták a csendet. Reggelre kelve, nagy ámulatunkra, bekopogtat egy tiszt, akiben a nálunk letelepedett közöshadseregbelire ismerünk. Nagyon örültünk s tőle megtudtuk, hogy az éjjel nagy erősítés jött a mi részünkről, amit az oroszok észrevettek s odébb álltak. A viszontlátás öröme, egy orosz történetét adott át emlékül, amit egy itt az iskolánál őrtálló muszkától vett el. Nem az emléktárgynak örültünk meg, hanem annak a ténynek, hogy az oroszok végérvényesen elpusztultak községünkben.

Az ezután következő napok inkább reményekre jogosítottak, bár a géppuska- s ágyúroponás nem szűnt meg teljesen. Ezen aránylagos csendet arra használtam fel, hogy a rengeteg muszkapiszkot eltakarítottam s megkezdem a tanítást. Tanítás? Nos igen, végtelenül sajnáltam tanítványaimat, hogy a csapatok utáni kóborlás erkölcsileg megrontja őket. A szülők nehezen engedték gyermekeiket iskolába s azok, akik el is engedték, kijelentették, hogy ne tanítsam őket magyarul. Rövid időre visszatért lelki nyugalom, a szülők kijelentése miatt, teljesen szétfoszott. Nem tudtam magyarázatot adni annak a degenerációnak, amin e jóra való nép, az oroszok rövid ittléte alatt keresztülment. Hosszú évek fárasztó munkája foszlott szét. Szép terveim, reményeim im egy kegyetlen epizód miatt tönkrementek! De hitem biztatott s én fokozott erővel láttam újra munkához, hogy a féregként befészkelte érzelmeket a nép lelkéből kiírtsam. Segítségemre volt csapataink folytonos előnyomulása s az oroszoknak a határon túl való kiűzetése. Húsvétig tartott a gigászi munka s a félreöklent nép, látva katonáink bátorságát és erejét, lassan-lassan visszanyerte a magyarságba vetett bizalmát. Jött a gorlicei áttörés. Én most már fölényesen mutathattam rá, mire képes a magyar, ha hazája védelmére van sző.

E nagy nap öröme elfelejtettem mindent, ami nyugalomat, békés otthonomat zavarta. Büszkén állok meg községem népe között, mert büszkévé tett a magyar katona erénye, mely erejével és bátorságával nemcsak területet hódított, de a szlavofilizmus nyakára is hurkot vetett. (Vége.)

Szerkesztői megjegyzés a Naplóra. Végtelenül sajnáljuk, hogy e hős tanítónő nevét — szerénysége miatt — nem hozhatjuk a nyilvánosságra. Amidőn jegyzetét beküldte, csak arra kért, hogy a nevét ne áruljuk el, mert attól fél, hogy kérdésnek, előretörtetésnek veszik a kollegák. Mi megnyugtathatjuk irónónket, hogy naplójával örökre bevészte nevét azon lelkes honleányok érc-táblájára, akik a legnagyobb veszedelem idején sem hagyták el őrhelyüket és csak mint N. N. tanítónő fog szerepelni a nyilvánosság előtt. Lelkünkben azonban, mint igazi népnevelő mintaképe fog élni.

Elméleti pedagógia.

A főtantárgy.

Pekár Gyula az utolsó háborús parlamenti sessióban a tanítók ügyét avval ajánlotta, hogy amint a háború mutatja, a főtantárgyban, a honszeretben is kitűnő eredményt értek el. Katonáinkról joggal mondhatni: mind hősök ők,

mind honfiak. Nagy dolog ez, materialisztikus korunk individualisztikus is; az önző, haszonleső, kalmárlelkű élelmiszeruzsorás nem szociális érzésű, nem törődik a közszel, sem az állammal, melyet név szerint — ajkán s nem szívében —, bevett szokás szerint ő is hazának nevez, ám-bár «ubi bene, ibi patria» az elve. Nietzsche túltesznek ezek, ő szerinte a zseni tenyésztése a fő, a többi ember csak trágya annak számára, de az a szatócás még a zsenit is kineveti, ő sivár lelkevel a világ tengelye, központja, egocentrikus az istenadta vagy -verte, a világ bajával ő nem törődik, ha e baj őt nagy vagyonhoz juttatja.

Szeget üt ez ellentét a fejemből! Materialisztikus-e a világ? Igen! Hogy fér össze evvel a halálrakész bátorság a harctéren, pedig ez határozottan van? Vagy a háború más fejezetre tartozik, mert a hős vezérek szuggerálják s magukkal ragadják hősies önfeláldozásra a tömegpsychét? Akárhány kiváló hőstettéről hallunk s olvasunk, melyeket az alantas, a közvitéz vezér nélkül, magától, saját elhatározásból, kötelességén felül visz véghez. Hogy az öregek a materialisták, a fiatalok idealisták, van ebben valami, az öreg kifogy a szuszából, «Toldi estéje»-ben olvashatni:

«Nyakamon penészlik az unalom öre,
Testem meg van törve, lelkem meg van ölve.»

a «vanitas vanitatis» bölcseséggel a legszemléletibb célt, a pénzszerezést, a hatalom elnyerését, a befolyást — sajnos, e kettő: pénz s hatalom társadalmilag összeesik —, csak ez orra előtt levő célt látja, nem a távolabbit.

Mert már, mikor a mai fiatalságból lesznek az öregek, kik a jobb, modernebb iskola hatása megéreződhetik s szélesebb medrű, tágabb terű lelki életben juthat nyilvánulásra, az auspiciumok több s jobb, hazaszeretetre jobbak lesznek. A hazaszeretet a lelki világ csak egy része; e rész csak akkor van rendben, ha a lélek élete az emberi méltóság szintjén áll, azaz ha erkölcsös, a kategorikus imperativusz szerint.

Tény, a fiatalságot idealistának tartják, a németnél az idealista Schiller költő a fiatalság költőjének tartatik, de van elég fiatal-öreg s vén-ifjú. Ismerek öreg kereskedőt, ki hiszékeny s bizik az emberekben, aminek nagyon rossz következményei voltak, súlyos árt adott érte, de fiatal fia tanította rá, hogy eltűnt az a kor, mikor mindenkit becsületesnek hittek, míg az ellenkező bizonyított róla; manapság megfordítva, a priori mindenkiről rosszat hiszünk, míg becsületesége be nem bizonyul. Lehet, hogy a háború után másképp lesz. Ez utolsó mondat tán hiú reményt fejez ki; van, aki a háborút feltétlenül javító intézménynek tartja, erkölcsi acélfürdőnek, van, aki ezt szereti. Mit javított a 66-os, a 70-es háború, a 30-éves háború? Attól függ, tanulunk-e belőle, nagy agitáció lesz-e a leszűremlő tanulságok nagymérvű propagálására; ha igen, tanulhatni most, hogy nemcsak a gyomrot megtömní edes, a kötelesség teljesítése tudata is lehet edes, csak azt szabad akarni, ami van, nem szabad min-

dent akarni, háború után is takarékoskodjunk, húshagyó kedd s pénteki böjt a béke idejére is megmaradhat. Csak a gyűlölet ellenségeink ellen ne maradjon. Mostanában hiába prédikálnak emberi szeretetet orosz, angol iránt — van ilyes mozgalom Németországban —, helytelen; igaza van Houston Stewart Chamberlain-nek «Deutsches Wesen» c. könyvében: hidegagyvelejű, szűkkeblű emberecskék, kik most józanságot, mérsékletet s általános emberszeretetet hirdetnek farkasok báránybőrben, jobbik esetben igazi bírák; «die Mässigkeitapostel sind Vaterlandsmörder», az általános emberszeretet csak a háború utánra maradhat, most, míg háborúban vagyunk, sovínizmusunk legjogosultabb, de nem anyira, hogy a béke kiengesztelése lehetetlen legyen.

Ha valaki rossz matematikus, mondják róla, rosszul számol; ha nem tud jól rajzolni, rossz rajzoló, rossz írásúnak, olvasónak tartják; de ha erkölcssteleniséget követ el, ha csal, lop: rossz ember! kiabálnak rá. Az erkölcsstelen tény az egész embert, nem egyes tulajdonságát, tehetségét teszi pellengére, sűti a Kain bélyegét a homlokára, s az egész emberre ráerősíti az elővára esik el. A rossz ember nem lehet hazafi, ártani tudna s akarna, önzetlenül, sőt önzése sugallata ellen áldozni, vért ontani, meghalni a hazáért, erre nem képes. Freund Bernát. (Vége köv.)

Kérelem a tanítói karhoz.

Az EPERJESI LAPOK június 17-iki számában részletesebb, hosszabb cikkben ismerttettem az eperjesi m. kir. állami faipari szakiskolát, annak működését, céljait és az abba való felvétel feltételeit, kiemelve az iparosi pályának — különösen a háború után — előreláthatólag még fokozódó előnyeit s kifejtettem, mennyire szükség van hazánknak értelmes, művelt iparosokra — olyanokra, amelyen az említett intézetből kikerülnek.

Mínt hogy e lap olvasói bizonyára figyelemmel kísérik az EPERJESI LAPOK cikkeit is, ezért ismétlésekbe bocsátkozni nem kívánok, csupán arra térek vissza, hogy ez intézet — sajnos — Sárosvármegye lakossága előtt még — ügylátszik — eléggé ismeretlen; amennyiben a faipariskola növendékei között az ország minden vidéke képviselve van, csak éppen Sárosvármegye alig. Pedig ezen valami módon segíteni kellene, hiszen nagyon is óhajtandó volna, hogy e megyénk székhelyén lévő virágzó kulturintézményt éppen e megye szülöttei keressék fel nagyobb arányban.

E cél érdekében merült fel az az eszmém, hogy a minden életrevaló ügyet felkaroló érdemes tanítói karhoz fordulok ama kérelemmel, világosítsák fel minél szélesebb körben, különösen az elemi iskola VI. osztályát végzett tanulók szülőit az eperjesi faipariskola előnyeiről, és törekedjenek őket a lehetőségig rábírní, hogy gyermekeik egyikét-másikat iparosokká neveltsék, és az említett intézetben elhelyezzék. Hat elemi végzett tanulók felvehetőek a faipariskola első

állapotban
gépet
tereknek. ...

Cím a kiadóhivatalban.

nyomtatványok kül-

A keresk. miniszter

assai keresk. és ipar-

óparancsnokság hozzá-

zágból és Ausztriából

alkalmával az iratok

ének tilalma alól kivé-

nyomtatványok stb.,

tott katonai hatóságok

ltetnek. Ez az intéz-

hazai közgazdaság és

éneknek, hogy a szük-

amítások, árjegyzékek,

agukkal vihessek. Az

k vizsgálatára a követ-

, és pedig: Magyar-

ló külföldi utazásoknál

szterium osztályai, a

és az általuk kijelölt

a pólai hadikikötő-

parancsnokságok. Ma-

a külföldről utazóknál

épviseletek és a tény-

» június 25-iki száma

ből azokról a harc-

gy harcaink folynak:

arctérről. Különleges

csapatok Marseillebe

szóló képek, Juszkó

atja «A hadi piktor

képeket rajzolt. Szép-

vas Alisz és Walter

sgimond tárcája stb.

ke vezérezredes arc-

ndes heti rovatok: a

művészet, Sakkjáték,

API Ujság előfizetési

ÁGRÓINKÁ-val együtt

SÁRNAPI Ujság kiadó-

, Egyetem-utca 4.)

a KÉPES NÉPLAP, a

nép számára, félévre

segély-bélyeget!

LE-FÉLE

ERMEKLI SZT

dozók legjobb

életbetegségek után.

aphato.

nyvecskét a gyermeknevelés-

lé-féle gyermekliszt tár-

erstrasse 3/U.

évfolyamába s négyévi tanfolyam végeztével mint segédek kerülnek ki az intézetből, kétévi segédi működés után pedig önálló iparosokká lehetnek. Mivel az intézet nemcsak a gyakorlati kiképzésre helyez súlyt, de elméleti, az általános műveltség elnyerését előmozdító ismereteket is nyújt, az innen kikerülő iparosok kellő szorgalommal úgy anyagi, mint szellemi téren az iparososztály jövő nemzedékének színe-java közt foglalhatnak helyet; amivel sajátmaguknak is, de a magyar hazának is hasznára válnak.

Az ellátás költségei aránylag nem vagyok, kedvezmények is elnyerhetők. A tanítói kar azon tagjait, akik szíves érdeklődést tanúsítanak az ügy iránt s gondolják, hogy buzdtásuk sikerrel fog járni, arra kérem, hogy részletes prospektus megküldése iránt forduljanak az intézet igazgatóságához (lev.-lapon), ahonnan azt és minden netalán szükséges felvilágosítást a legnagyobb készséggel megadják. **Dr. M. E.**

Ingyen tankönyvek szegény tanulóknak.

A vall. és közoktatásügyi m. kir. miniszter úrnak a népiskolai szegény tanulóknak ingyenes tankönyvekkel való ellátása tárgyában kiadott rendeletét a NÉPTANÍTÓK LAPJA f. évi június hó 22-ikén megjelent 25. számában egész terjedelmében olvashattuk.

A miniszter úr ugyanis a rendeletben arra hívja fel az iskolák tanítóit, miszerint annak elősegítése végett, hogy a háború okozta jelen rendkívüli nehézségek folytán az új tanév megnyitásával a szegény tanulók is juthassanak tankönyvekhez, az iskolák tanítói hívják fel a tanulóifjúságot, hogy szülőik engedélyével a tanév végi záróvizsgák után jókarban levő régi tankönyveiket adják át oly célból, hogy az 1916—1917. tanév elején az erre rászoruló szegény tanulók könyvek használata a gyermekek egészségére a fertőzés veszélyével ne járjon, oly tanulóktól, akiknek családjában a tanév folyamán ragadós betegség, elsősorban pedig tüdővész volt, a könyvek nem fogadhatók el. Az összes átvett könyvek pedig az egész nagy szünet alatt széjjelrakva, száraz, szellős helyen tartandók, mire igen alkalmas a léghuzamos padlás, mert a legtöbb szakértő véleménye szerint a könyvekbe esetleg befészkelődött bacillusok ezen időn belül a levegőn elpusztulnak. A könyveknek ily módon való gondozására a miniszter úr az egytanítós iskoláknál a tanítót, többtanítós iskolákban pedig az iskola igazgatóját kéri. A nyár folyamán ekképpen kezelt tankönyveknek szeptemberben leendő szétosztásakor a rászorultságot a legnagyobb gonddal kell mérlegelni s oly gyermekek jöhetnek elsősorban figyelembe, akiknek családjában a háború bármely oknál fogva olyan szűkös helyzetet teremtett, hogy még a könyvek megszerzése is nehézségekbe ütközik. Ha azután a rászorult gyermekek ilyképpen ellátnak könyvekkel, remélni lehet, hogy azt az akadályt sikerült nagyrészt leküzdeni, amely még békés időben is annyira megnehezíti a tanévi munka sikeres megkezdését.

A miniszter úr, midőn e fenti értelmű körrendeletében, hivatkozva a magyar tanítóságnak a háború okozta nehéz körülmények között eddig is kifejtett eredményes tevékenységére, a jelzett feladat sikeres megoldására kéri, a magunk részéről is ama meggyőződésünknél adunk kifejezést, hogy vármegyénk területén is kartársaink eredménnyel fognak közrehatni, nemcsak a szülőkre, hanem a növendékekre is, hogy a szegény tanulók minél könnyebben jussanak tankönyvekhez, mely eljárásokról és annak eredményéről a vármegye összes elemi iskoláinak igazgató- és vezető tanítói, tanítónői a vm. kir. tanfelügyelőséget értesíteni el ne mulasszák.

Körlevelek.

2062—1916. sz. Sárosvármegye kir. tanfelügyelőjétől.

Az iparos- és kereskedőtanonciskolák igazgatóságaihoz.

Tudomás végett közlöm a vall.- és közokt.-ü. minisztérium f. é. június 8-ikán 60,958., VII/c. szám alatt kiadott alábbi rendeletét:

„Az iparos- (kereskedő-) tanonciskolai tanítók továbbképzésére az 1914/15. tanévben megkezdett tanfolyamok befejező részeit, amelyeket 1915 évi 47,409. sz. rendelettel a tavalyi nyári szünetidőről az idei nyári szünetidőre halasztottam el, — a fennforgó rendkívüli állapotokra tekintettel — az idénről is elhalasztom és újabb ilyen tanfolyamokat a normális állapotok visszatérteig nem kívánok szervezni.“

Eperjes, 1916. június 19.

Szabó Elemér s. k.,
kir. tanfelügyelő.

2084—1916. sz. Sárosvármegye kir. tanfelügyelőjétől.

Sárosvármegye területén levő összes állami és községi elemi iskolák igazgatóihoz, tanítóihoz és tanítónőihez.

A magy. kir. tudományegyetemi nyomda igazgatósága f. é. június 14-ikén 2218. sz. alatt hozzám a következő átiratot intézte:

„A nagymélt. m. kir. vall.- és közokt.-ügyi minisztérium 1906. évi július 19-ikén 52,312. sz. alatt kelt rendelete alapján a m. kir. tudományegyetemi nyomda az állami és államilag segélyezett községi iskolai szegény tanulók részére a kir. tanfelügyelőségek engedélyezése alapján ingyen is szolgáltat ki magyarnyelvű tankönyveket.“

Az 1896. évi január 19-ikén 72,881—1895. szám alatt kelt miniszteri rendelet értelmében a kir. tanfelügyelőségek az engedélyezett tankönyvekről táblás kimutatást készítenek, melynek beküldési határideje — az 1904. évi apr. 22-ikén 15,933. sz. a. kelt rendelet szerint — július hó 15.

Ennélfogva a táblás kimutatások elkészítéséhez szükséges nyomtatványt oly felkéréssel van szerencsém megküldeni, hogy annak minden rovatát pontosan kitölteni sziveskedjék.

Ha a tekintetes kir. tanfelügyelőség területén az 1916/17. tanévben népiskolai ingyen tankönyvekre szükség nem lenne, szintén értesítést kérek.

Van szerencsém végül tisztelettel értesíteni, hogy a háború előidézte súlyos gazdasági viszonyokra való tekintettel a szegény tanulók részére a jövő tanévre szintén fokozottabb mennyiségben fogok tankönyveket ingyen kiszolgáltatni. Ennélfogva tisztelettel van szerencsém felkérni, hogy e körülményre az állami és az államilag segélyezett községi iskolák igazgatóinak és tanerőinek figyelmét nyomatékosan felhívni sziveskedjék.“

Erről Címet tudomás végett azzal értesítem, hogy az átiratban jelzett ingyen tankönyvekre vonatkozó kimutatás legkésőbb f. évi július hó 10-ikéig a kir. tanfelügyelőséghez betérjesztendő

Eperjes, 1916. június 20.

Szabó Elemér s. k.,
kir. tanfelügyelő.

2082—1916. sz. Sárosvármegye kir. tanfelügyelőjétől.

Sárosvármegye valamennyi elemi iskoláinak igazgatóihoz és tanítóihoz.

A vall.- és közokt.-ü. miniszter úrnak f. é. június 16-ikán kelt 52,931., VII/b. sz. rendelete alapján felhívom tankerületem összes elemi iskoláinak igazgatóit, illetve tanítóit, hogy jelen körrendeletem megjelentétől számított 8 napon belül jelentsék be, vajjon az orosz betörés avagy a háborús mozgalmak folyamán elveszték-e az elemi iskolák és mulasztási naplók, valamint a törzskönyvek, vagy sem? Ha elveszték, úgy jelentsék be azt is, mely évfolyamok veszték el, vagy lettek használhatatlanná ezen iskolai naplók és törzskönyvek?

Eperjes, 1916. június 22.

Szabó Elemér s. k.,
kir. tanfelügyelő.

Hírek.

Fizetésbeli előlépés. A vallás- és közokt.-ü. miniszter özv. Langer Vilmosné palonczai áll. óvónő részére 25 évi szolgálata alapján évi 2200 kor. fizetést engedélyezett.

Tanoncotthon-vezetői díj. A vall.- és közokt. ü. miniszter az eperjesi iparostanonciskolával kapcsolatos tanonc-otthon vezetése fejében az 1915/16. tanévre 200 kor. tiszteletdíjat engedélyezett.

Nyugdíjas tanítók és özvegyek segélye. Az Országos Hadsegélyző Bizottság elhatározta, hogy azoknak a tanítóknak és tanító özvegyeknek, akiknek az országos tanítói nyugdíj- és gyámalapból az 1875. évi XXXII. és 1891. évi XLIII. törvények szerint folyósított nyugdíja 2000 koronánál, illetőleg özvegyei segélye 1200 koronánál nem nagyobb, egyszersmindenkori segélyt nyújt. Ez a segély azok részére, akiknek nyugdíja, illetőleg özvegyi nyugdíja 1000 koronánál nem nagyobb, 100 koronában, az 1000 koronánál nagyobb összegű nyugdíjak után pedig (bezárólag 2000, illetőleg 1200 koronáig) 150 koronában állapított meg. Ezen segélyeket keb. számvevősége útján a vall.- és közokt.-ü. miniszter osztja szét, mely segélyekért folyamodni nem kell, hanem azok a központi nyilvántartás alapján hivatalból postatakarékpénztár útján küldetnek szét. S csupán arra hivatnak fel az érdekeltek, hogy amennyiben 1916. évi április hó 1-je után lakóhelyüket megváltoztatták, az új lakóhelyüket az orsz. tanítói nyugdíj- és gyámalap számvevőségének (Budapest, V. ker., Hold-utca 17. sz.) levélben jelentsék be. Ugyanúgy kell bejelenteni lakóhelyüket azon segélyre jogosult tanítóknak és tanító-özvegyeknek, akik nyugdíjukat első ízben csak a most megjelölt időpont után vették fel.

Új női pályák. Budapest főváros tanácsa elhatározta, hogy egyik ottani polgári iskolában két tanfolyamot létesít. Egyet a műkárpitosság és egy másikat pedig a finomabb játékbabák készítésének megtanulására. Az első mesterség a lakással, a második a gyermekkel van vonatkozásban, s lakás és gyermek a nő legsajátosabb velejárója. Mindkettőhöz izlés és a finomságok megértése kell, szóval női foglalkozásoknak kell őket minősíteni. Mindenesetre a vidékre is nyugtató hatást gyakorol a jelen rendkívüli viszonyokból támadt és még fokozódó drágaság s ennek folytán még egyre nehezebbé váló megélhetés mellett az életrevaló eszmének keresztülvitele s ezzel új keresetágak megnyitása, melyek a létfontartást elősegíthetik.

Tanítók özvegyei és árvái javára.

Bálint Desső kurimai izr. el. isk. tanító június havi gyűjtés eredményeképpen 3 kor. 06 fill.-t küldött be a kir. tanfelügyelőséghez a hadban elesett tanítóink özvegyei és árvái alapja javára, mely célra Spenik László csércsi g. kath. el. isk. tanító 14 kor.-t küldött a kir. tanfelügyelőséghez. Az ekként befolyt 17 korona 06 fillért nevezett hivatal megfelelő további kezelés és felhasználás végett a NÉPTANÍTÓK LAPJA szerkesztőségéhez továbbította.

Jótekonyság gyakorlásának ügyes módja.

Kövári Mihály jernyei r. kath. el. isk. tanító azon reményben, hogy egyrészt a hadban lévő és hozzátartozóik között a bensőbb összeköttetést létesítse, valamint azon reményben, hogy talán evvel a hadiárvák részére is gyűjthet pár fillért, felesége, ottani r. kath. el. isk. tanítónővel egyetértőleg egy fényképezőgépet vásárolt. A tervüket szép siker koronázta, mivel a május havi tisztajövedelem a hadiárváknak 30 kor.-t juttat. Ezen összegből nevezett tanító 10 koronát dr. Kádas Miklós héthársi járási főszolgabíró címére küldött avégett, hogy azt Kocsicsák György népfelkelő, décsői lakos anyátlan árvái javára használtassa fel s a maradt 20 koronát pedig a várm. kir. tanfelügyelőséghez küldte be a sárosvármegyei hadiárvák alapja javára. A derék tanítópár a június havi fényképezésből befolyó tisztajövedelmet a hadban elesett tanítók árvái alapja javára szánta.

Iskolamajális jótekonycélú gyűjtésel.

Csisszárk Emil sósújfalvi gör. kath. elemi iskolai helyettes tanító az iskola növendékeivel, a háborúban elesett tanítók özvegyei és árvái alapja javára való gyűjtéssel egybekötött majális rendezett. Az ekként eszközölt gyűjtés 25 kor. 28 fillért eredményezett, mely összeget nevezett tanító a kir. tanfelügyelőséghez küldte be. A pénzt a tanfelügyelőség saját nyilvántartásába való bevezetés után a NÉPTANÍTÓK LAPJA szerkesztőségéhez továbbította az eddigi alaphoz leendő csatolása végett.

Özvegyek se-lyező Bizottság el-
ítőknek és tanító
gós tanítói nyug-
5. évi XXXII. és
k szerint folyósi-
illetőleg özvegyei
n nagyobb, egy-
tjt. Ez a segély
, illetőleg özvegyi
m nagyobb, 100
nagyobb összegű
ag 2000, illetőleg
ban állapított
imvevősége útján
osztja szét, mely
kell, hanem azok
n hivatalból posta-
k szét. S csupán
k, hogy amennyi-
tán lakóhelyeiket
elyüket az orsz.
számvevőségének
17. sz.) levélben
bejelenteni lakó-
lt tanítóknak és
díjukat első ízben
után vették fel.

t főváros tanácsa
polgári iskolában
a műkárpitosság
habb játékbabák
z első mesterség
ekkel van vonat-
nő legsajátosabb
és a finomságok
közásoknak kell
vidékre is meg-
jelen rendkívüli
közöző drágaság
zebbé váló meg-
nének keresztül-
gnyitása, melyek

Árvái javára.

sk. tanító június
3 kor. 06 fill-t
éghez a hadban
rái alapja javára,
rcsi g. kath. el-
sir. tanfelügyelő-
korona 06 fillért
ábi kezelés és
OK LAPJA szer-

Árvák ügyes

r. kath. el. isk.
részt a hadban
bensőbb össze-
ményben, hogy
is gyűjthet pár
isk. tanítónővel
et vásárolt. A
el a május havi
30 kor-t juttat.
10 koronát dr.
olgabíró címére
sicsák György
n árvái javára
koronát pedig
küldötte be a
javára. A derék
zésből befolyó
tanítók árvái

Élű gyűjtés-

dr. kath. elemi
növédekével,
gyei és árvái
kötött majálist
gyűjtés 25 kor.
zeget nevezett
küldte be. A
ilvántartásába
K LAPJA szer-
ddigi alaphoz

**Vidéki ujságírók üdülőháza. Bártfa-
fürdőn vásárol villát a bizottság.** Mikor
dicsőséges fegyvereink kiszorították az orosz
Kárpátokból, akkor kelt életre az a mozgalom,
hogy a sajtó munkásai a háborúban végzett
hazafias munkásságuk maradó emlékére
«Sajtószállás» néven egy szép és hasznos alkotást
létesítenek az ország védőbástyáinál. A Sajtószál-
lás terhes munkájukban megfáradt, beteg vidéki
ujságírók gyógyulását és üdülését szolgálja. A
helyes és rokonszenves terv gyors léptekkel halad
a megvalósulás felé. A Vidéki Hirlapírók Országos
Szövetsége, mely ezúttal először lépett a komoly
szociális cselekvés terére, több irányban vette föl
a tárgyalásokat. A beérkezett ajánlatok közül a
legkecsesetebb volt Bártfafürdő igazgatóságáé,
amely a legtöbb áldozatkészséggel karolta föl
az ujságírók mozgalomát. A Szövetség központi
vezetőségének tagjai: Szávay Gyula elnök,
dr. Brájer Lajos fumei, Révész Sándor győri
szerkesztők, Békásy Jenő fővárosi könyvomat-
szerkesztő és Telléry Gyula iglói szerkesztő
bevonásával a múlt szombaton Bártfára utaztak,
hol a város mint fürdőtulajdonos igen szíves
fogadtatásban részesítette őket. A bizottság
Bártfafürdőn több 8—10—12-szobás, eladó villát
szemlélt meg, amelyek a célnak mind megfelelők
lennének. Meglévő villa megvásárlásával ugyanis
az az előny járna, hogy a Sajtószállás ily módon
esetleg még ez évben átadható lenne hivatásának.
Arra az esetre, ha a bizottság új, modern villa
építésére határozná el magát, a fürdőigazgatóság
igen kedvező ajánlatot tett telek szerzésére s
olcsó építőanyagot is hajlandó lenne biztosítani.
A döntés minden valószínűség szerint abban az
irányban fog történni, hogy a bizottság a meg-
lévő villák közül vásárol meg egyet a legrövidebb
időn belül. Az üdülőházban az egész furdőidény
alatt fölváltanák egymást az üdülésre szoruló
ujságírók, akik a szobáért egészen csekély, csupán
a villa fentartási költségeire szolgáló összeget
fizetnének; azonfölül a fürdő részéről a leg-
nagyobb áldozatkészség nyilvánul meg különféle
kedvezmények nyújtásában. — Itt említjük meg,
hogy Telléry Gyula szerkesztő és Dobránszky
Endre gölniczányai állomásfőnök ugyanekkor
sikerrel oldották meg a Hollán Miklós Ksod.
vezértitkár nevére építendő kárpáti Hollán-ház és
vasutas-üdülőthron kérdését.

Pályázat. A daróczi (héthársi járás, Sáros-
megye) körjegyzőségél jegyzőgyakornok-írnok
azonnali alkalmazást nyerhet. Nők (tanítói,
óvónői oklevéllel, kereskedelmi érettségivel vagy
tanfolyam végzését igazoló bizonyítvánnyal) is
jelentkezhetnek. Fizetés: évi 1000, esetleg 1400
korona, az irodában szabad lakás és havi 60
korona ellenében a körjegyzőnél, ágymű és
mosáson kívül, teljes ellátás.

«A Társaság.» Szövegben és illusztrációban
egyaránt gazdag A TÁRSASÁG e heti száma,
Carmen Sylva egy bájos novellája mellett Vay
Péter harctéri tárcáját, Törökne Kovács Hermin
szép elbeszélését emeljük ki, míg verset ezúttal
Pongrácz Laya grófné, Kovásznay Erzi és
Buttyán Vilma írtak. Körmendy Viktor Herceg
Ferenc új regényéről ír színesen, melegen; ezen-
felül több apró közlemény szól divatról, szín-
házzól és egyéb aktualitásról. A TÁRSASÁG elő-
fizetési ára egész évre 18, félévre 10, negyed-
évre 5 korona. Mutatványszámot ingyen küld
a kiadóhivatal: Budapest, Dunapalota-szálló.

Az Eperjesi Vadásztársaság f. évi jú-
nius 21-ikén d. u. 6 órakor tartotta Eperjes sz.
kir. város tanácstermében dr. Csatáry Ágost
elnökele alatt rendes évi közgyűlését. Elnök,
betegségére való hivatkozással, röviden meg-
nyitja a közgyűlést és Bohrandt Lajos társ.
pénztárost kéri fel arra, hogy pénztárosi jelen-
tése keretében számoljon be a társulat múlt
évi beléletéről is. A pénztáros jelentése szerint az
1915/16. évi bevétel 2545 kor. 97 fill., a kiadás

1327 kor. 80 fill., a pénztári maradvány pedig
1218 kor. 17 fillér. Barcs Jenő és dr. Turkinnyák
Aladár számvizsgálóknak köszönet, a pénztáros-
nak pedig a felmentvény megadatott. A pénztá-
ros által előterjesztett 1916/17. évi költség-
előirányzat is el lett fogadva és ennek alapján
a tagsági díj 50 koronában állapított meg.
A lövegéghianyok miatti lödfjak az elmúlt
esztendőre is — tekintettel a kivételes helyzetre —
elengedtetek, a jövő évre pedig csak feltétele-
sen állapították meg. Örömmel üdvözölte a
közgyűlés a társulat új tagjait: Böhm Emilt,
Liptai Lajost és Rudnay Andort. Böhm Emilnek
a közgyűlés, egy vadorzónak tettenérése és fel-
jelentése miatt, köszönetet szavazott. Áttérvén
a tisztújításra, dr. Csatáry Ágost elnök, úgy a
saját, mint tisztársai és a választmány nevében
a tisztségekről lemond. Betegségére való hivat-
kozással dr. Csatáry Ágost bejelenti, hogy az
elnökséget továbbra nem vállalhatja, mit a köz-
gyűlés ösztintén sajnálva tudomásul is vesz és a
közel két évtizede igaz odaadással működött
elnökének halhatatlan érdemeit — igaz köszö-
nete kifejezése mellett — jegyzőkönyvileg meg-
örökíteni rendeli. Titkos szavazás útján a tiszt-
kar három évre a következőképpen választotta
meg: Elnök Kirchmayer Vilmos (új), pénztáros
Bohrand Lajos, ügyész dr. Turkinnyák Aladár,
jegyző Csatáry János, választmányi tagok: Barcs
Jenő, dr. Csatáry Ágost (új), Rudnay Andor (új)
és Urbán Gyula lett. A közgyűlés után a vá-
lasztmány is megtartotta alakuló-ülését, melyen
az 1916/17. évi vadászrend is meg lón állapítva.
A tavalyi vadászrend azon része, mely szerint
a kopózás a terület egy tekintélyes részéről
kizáratik, újból hatályba lépett. Tekintettel a
rókák szaporodására és a metyeg által megtize-
delt vadállományra, a választmány megtiltotta,
hogy az eperjesi mezei területre a tagok ven-
dégeket vihessenek magukkal. A tagok évente
csak háromszor élhetnek vendég-hívási jogukkal.
A vendégek által lőtt vad a vendéget illeti, ki-
véve, hogy az elejtett őzért 30, vaddisznóért 60
és szarvasért 120 korona váltásdíj fizetendő. A
sebesváltjai területen a cserkészt csak júl 1-től
jan. 15-ikéig lett megengedve. Az ottani erdei
magános vadászat csak október 15-ikétől kezdő-
dően üzhető, míg a mezei vadászat nincsen
korlátozásnak alávetve. Egyébként a tavalyi
vadászrend változatlanul meghagyatott. Végül
elhatározta a választmány, hogy július első felé-
ben Kendén — az elszaporodott dúvadra való
tekintetből — társas hajtóvadászatot rendez.

B. L.

**A sárosvármegyei hadiárva alapja ja-
vára az eperjesi kir. adóhivatalba, mint Sáros-
vármegye gyámpénztárába 1916. június 27-ikéig
a következő adományok folytak be:**

A már nyugtázott összeg	7735-15
Giráltyi járási körjegyzők adománya a főszolgabíró útján	58-93
Schmidt László aranybányai áll. isk. tanító gyűjtése	10-50
Korach Imre (Tálykapusztá) adománya — Lukovich Aladár útján	100-—
Villecz János vm. árvasz. h.-elnök, név- nap megváltás címén	50-—
Lippai János hernádszentiváni kör- jegyző gyűjtése	734-36
Kompanyik István sárosbogyáni r. kath. plébános gyűjtése	10-54
Majoch Ferenc sztankahermányi r. kath. plébános gyűjtése	217-46
Kapalla József kendei r. k. plébános gyűjtése	214-10
Összesen:	9131-04

A fennebb felsorolt adományokat ezennel nyug-
tázom. Egyúttal a mélyen tisztelt adakozóknak
és gyűjtőknek áldozatkészségükért és sikeres
fáradozásukért — a hadiárva nevében —
hálás köszönetet mondok. Eperjes, 1916. jú-
nius 27. Dr. **Máriássy Béla**, vm. árvasz. elnök.

Csak egy hetivásárunk lesz hetenkint!
A háború tartama alatt csak egy hetivásár lesz
Eperjesen, minden *hétfőn*.

Szerk. üzenet. H. A., *Geréb*. Rendkívül
érdekes levele eszméit alkalomadtán köszönettel
feldolgozzuk. *Szerk.*

**Ausztriai kórházakban fekvő betegek
látogatása.** Az osztrák belügyminiszter ren-
deletet adott ki, mely szerint az ausztriai pol-
gári kórházakban s egyéb polgári betegápoló-
intézetekben fekvő betegeket f. é. jún. 15-ikétől
kezdődőleg hozzátartozóik, illetve ismerőseik
csak akkor látogathatják, illetőleg őket a fel-
ügyelő-személyzet csak akkor bocsáthatja be
betegeikhez, ha orvosi bizonyítvánnyal igazolják,
hogy a háború kezdetétől számított időn belül
himlő ellen *sikeresen beoltattak*, illetőleg *újra-
oltattak*. E rendszabály alól való kivételnek csak
akkor van helye, ha ha'doklókat idegenből oda-
utazott hozzátartozóik látogatnak meg, de akkor
is csupán az intézet vezetői, illetőleg az ügye-
letes szolgálatot tevő orvosnak kifejezett enge-
délyével.

KÖZGAZDASÁG.

Aktuális közgazdasági hírek.

Az angol pénz nemcsak Kut-el-Amarában
mondott csődöt a hős Towshend kiszabadításá-
val, de a havasföldi román malmok összevásár-
lásánál is kudarcot vallott. Maga a román kormány
lépett közbe s kijelentette, hogy rekvirálja azokat
a malmokat, amelyek angol kézbe kerülve, abba-
hagynák az őrlést.

Háború utánra erősen készülődik már
a világkereskedelem. Gyapotbörzét csinálnak
Rotterdamban is, hogy a holland gyarmatok
gyapotját a központi hatalmak háború utáni szük-
ségleteire ott tartsák rendelkezésre.

Gyümölcsstermesünk földolgozására gépe-
ket kínál a kormány a községeknek. Nem kell
majd a kajszinbarackot a sertésekkel föletetni
a fák alól, mint a háború első esztendejében a
vonatjárás szünetelésekor Alföldünkön és Kis-
szebenben. Pedig hejh, be sok pénzt kereshetne
a sok hadi- és szalmaözvegy, ha csak arra gon-
dolna, hogy mi az ára egy üveg befőttnék;
különösen úgy nagy ünnepek táján, s micsoda
potom árat kapnak a gyümölcsért nyáron!

Nem sikerült az ántántnak a román
gabona összevásárlása. Nem bírta elvitetni. Így
hát ez a 80,000 vasúti kocsiromány gabona
is a központi hatalmaknak jutott. Éppen jókor.

A latifundiumok veszedelmét nemcsak az a
római közmondás örzi, hogy «latifundia perdidere
Italiam» (a nagybirtok veszejtette el Itáliát),
hanem még junkersággal vádolt németek is
küzködnek ellene. Látták a szomszéd Lengyel-
országban, hová vezet az, ha a nép nagy részé-
nek nincsen földje, amiért küzdenie érdemes.
Még az örökbérletek egybecsatolását se engedik,
csak hogy megőrizzék a független parasztszályt.

Az új termést egyenletesen és természe-
tesen hadiárakon szeretné elosztatni az osztrák
Haditermény-részvénytársaság, a magyar terme-
lők és az osztrák fogyasztókra egyaránt. Vajjon
az ipari termékekre is jónak találnák ők ezt???

**Ruha- és szövöttárú-központ Német-
országban.** Készülődik már a német szervező-
erő a háborúból visszatérők s a polgári lakosság
háború utáni ruhaszükségletének a kielégítésére is.
Harmincmillió márkával ruhaközpontot csináltak,
amely hatósági segítséggel fogja összevásárolni
nemcsak Németországban, de a külföldön is a
szövöttárú- s ruhakészleteket, s önköltségen fogja
eljuttatni a közönséghez. És minálunk?! Közösen
akarják megcsinálni Ausztriával. Ez azután szép
magyar hazafiság!

A dunai víziút jelentőségét a háború ugyancsak megmutatta. Mozgolódnak is erősen a németek és osztrákok, hogy annak minden előnyét maguknak biztosítsák. Még a duna—oderai csatorna már egyszer eltemetett tervét is új életre költögetik. Nálunk persze a Vág hajózhatóvá tételéről s az Oderával kapcsolatba hozásáról alig esik szó.

Gabonát közvetítő nélkül lehet vásárolni október 15-ikéig. Kellett nagyon ez az intézkedés, mert túlságosan megdrágult a sok kézen-közön még a gabona is. Csakhogy két-élű a dolog, mert hogyan lehet majd most megtudni, ki mennyi gabonát és hol szerzett be, ha nem egy központ a beszerző és eladó hely. Csakhogy persze nem kellene túlsokat keresnie a központnak s akkor nem volna baj. Sz. L.

Felelős szerkesztő:
Dvortsák Győző.

Kiadótulajdonosok:
Koós Ernő és Frigyes.

NYILTTÉR.

NYILATKOZAT.

Értesítjük Eperjes szab. kir. város n.é. közönségét, miszerint 1916. évi július 2-ikától kezdődőleg mozgószínházunkat újból a magunk üzemébe vesszük. A vezetéssel Veres József és Kertész Zsigmond urakat bízunk meg. Nevezettek a miskolczi Apolló és Uránia mozgószínházaknak főrežisvényesei és igazgatói s a diósgyőri vasgyári mozgószínházak vezetői. ■■■

Eperjes, 1916. június 21.

URÁNIA Városi Mozdoképszínház R.-t.
igazgatósága.

A hazáért elesett hőseink emlékére

az élő harcosoknak legszebb ajándéka: egy 36 x 55 cm. nagyságú színes velour, imitált posztóból készült

élethű kép.

Ára 10 korona. Bármilyen kis és civilfénykép után is rendelhető.

Mauks K. üzletében, Eperjes, Szebeni-út 2.
Kisebb katonai csoportképek is kaphatók.

SPANYOLMEGGY ÉS KAJSZINBARACK

kapható Grünfeld Hermanné gyümölcskereskedésében
Fő-utca 31. sz., az Emke-kávéházzal szemben.

Értesítés.

Van szerencsém tudomásul adni, hogy mindennemű

építési ácsmunkát

elvállalok. Tisztelettel

HÜBSCHMANN VILMOS
építési vállalkozó, fabizományos és fa-kereskedő Eperjes, Hentes-utca 3.sz.

3254 - 1916. sz. Eperjes sz. kir. város gazdasági tanácsától.

Árverési hirdetmény.

Eperjes szab. kir. város tanácsa a teljesen felszerelt s a város tulajdonát képező, négy hengerre, egy kőre és egy szecskaavágóra berendezett s úgy turbinával, mint Diesel-motorral üzemben tartható **városi malmot** 1916. október 1-jétől kezdődően számított hat évre 1916. évi július 12-ikén d. e. 10 órára a városház tanácstermébe kitűzött árverésen bérbeadja.

Kikiáltási ár 10,000 korona; bántapénz 5000 korona. Részletes feltételek a hivatalos órák alatt a polgármesteri irodában s a városi számvevősnél tekinthetők meg. Írásbeli ajánlatok 1916. július 11-ikéig adhatók be.

Eperjes szab. kir. város gazdasági tanácsának 1916. évi június 24-ikén tartott üléséből.

Faragó József s. k.,
kir. tanácsos, polgármester.

Szén és kokszt

Swirczek J.-nél, Mährisch-Ostrau.

Első Eperjesi Bútorszállítási Vállalat

PASZTERNÁK MANÓ.

Átköltöztetések

és mindennemű szállítások pontos, megbízható elintézése. :: Iroda áthelyezve Kovács-utca 14. számú saját házba. :: Telefon 105. sz.

FOGTECHNIKAI TEREM.

Fogsorokat és egyes fogakat, arany platina-koronát, híd munkát rágásra kifogástalanul használható, művészies és ízléses kivitelben készítenek; valamint

foghúzás, fogtömés

legjutányosabban.

LEFKOVITS IGNÁC - KASSA Fő-utca 65.
:: I. emelet

vizsg. fogtechnikus, jó és szép munkáért a milleniumi országos kiállításon kitüntetve.

HALTENBERGER BÉLA □ KASSA.

:: RUHAFESTŐ-, ::
VEGYTISZTÍTÓ- ÉS
GŐZMOSÓGYÁR.

■ ■
ÁTVÉTELI ÜZLET
EPERJESEN FŐ-U.
23. SZÁM ALATT.

Amennyiben a gyár jelenleg
□ is teljes üzemben van, □

ruhák, egyenruhák, függönyök stb.

most is a rendes módon
festetnek és tisztítatnak.

Gallér- és kezelőtisztítás

a szokott szép kivitelben.

Gyászesetben ruhák festése feketére.

≡ Kiadó ≡

üzleti helyiség

szeptember 1-sejétől
Főutca 53.sz. házban.

SZEPLŐS

csúnya leányok, májfoltos, kiütéses asszonyokon azonnal segít

A VILÁGHÍRŰ FÖLDES-féle

MARGIT CRÉME és SZAPPAN

A Margit-crème rögtön szüntet szep-
lőt, májfoltot, bőrkiütéseket, atkát
(mitesser) és mindennemű bőrbajt.

A Margit-crémétől az arc bőr üde, rózsás lesz, a ráncok, a redők eltűnnek. A Margit-crémét a világ legszebb asszonyai, hercegnők, grófnők, bárónők, híres művésznők stb. használják s elvannak ragadtatva annak páratlan bőrkonzerváló és bőrszépítő hatásától. — 6 koronás rendeléseket bárhová bérmentve küld

Földes Kelemen ^{gyógy-} ^{szertára} Aradon.

Kapható minden gyógyszerár-
ban, drogueriában és illatszer-
kereskedésben. :::

TEXTIL

az új erőpapirspárga

a legerősebb spárga

kiválóan alkalmas

szőlőkötéshez,

zsákkötéshez

és minden máshoz.

Gyártja:

Magyar Textilipar r.-t.

RÓZSAHEGY-FONÓGYÁR.

Budapesti képviselő: Arany János-u. 16.